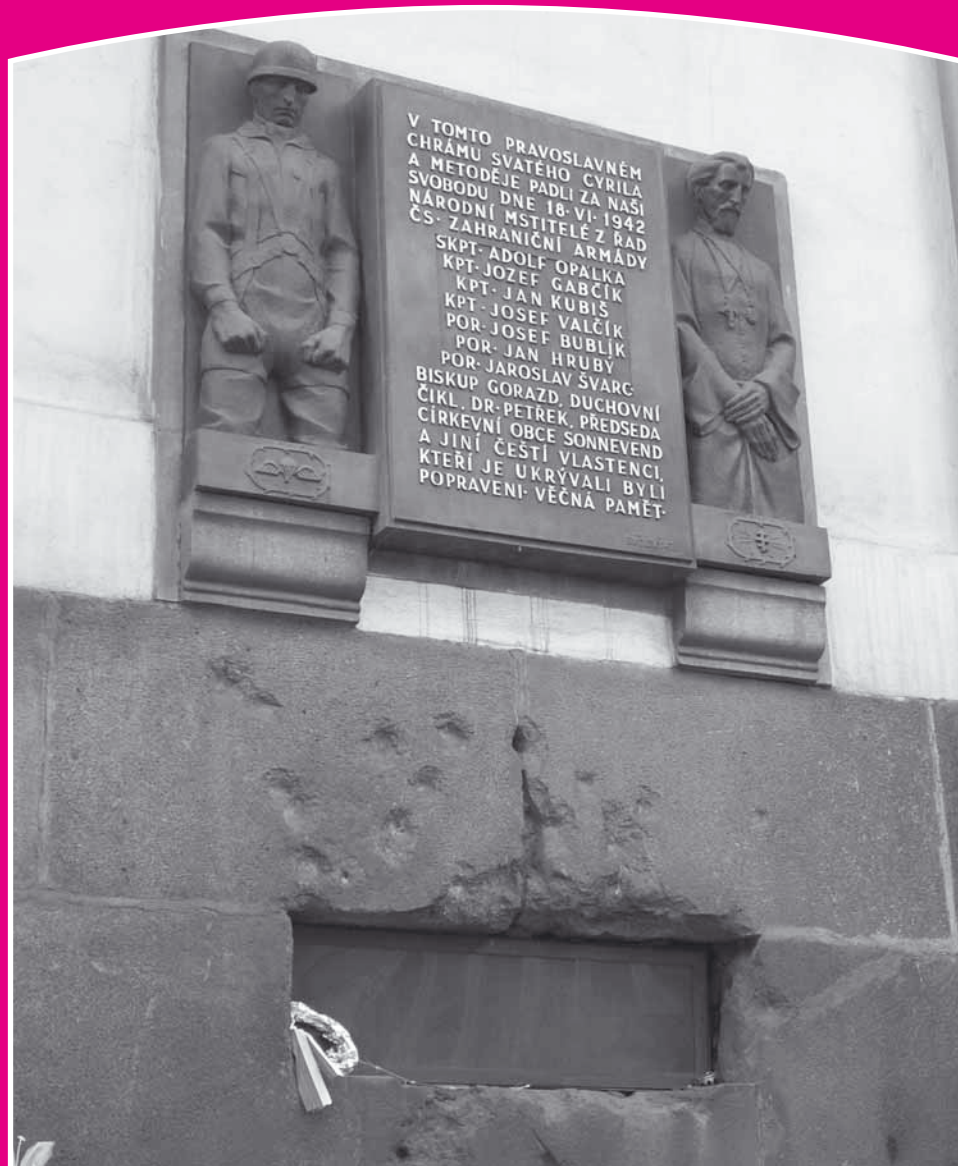




HILAS PRAVOSLAVÍ



OBSAH

POSELSTVÍ _____	3
ZÁZRAK BLAHODATNÉHO OHNĚ _____	4
POSTOJ K JINOSLAVNÝM _____	6
O HŘÍŠÍCH _____	8
KONFERENCE O GLOBALIZACI V ČELÁKOVICÍCH _____	9
ARCHIMANDRITA ANDREJ (KOLOMACKÝ) _	10
DOXOLOGIE K ŘECKÉMU STÁTNÍMU SVÁTKU A 5. VÝROČÍ INTRONIZACE ARCIBISKUPA KRYŠTOFA _____	14
NEBE PLAKALO _____	14
POZVÁNÍ NA VÝSTAVU „ETIKA V NAŠEM ŽIVOTĚ“ _____	15
ŽIVOTNÍ JUBILEUM MÁTUŠKY MARTY JACHŇUKOVÉ _____	16
VLADYKA KRYŠTOF V LANŠKROUNĚ _____	18
JÁKOBOVA SMRT A ZÁVĚŤ _____	18
POZVÁNÍ NA POUŤ K MISTRU JANU HUSOVI _____	19
ZAHRANIČNÍ AKTIVITY RUSKÉ PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE MOSKEVSKÉHO PATRIARCHÁTU _____	20

REDAKČNÍ POZNÁMKA

Drazí otcové, bratři a sestry,
hřmot oslav 60. výročí ukončení 2. sv.
války je za námi. Skončily vojenské přehlíd-
ky, utichly motory historických obrněnců i
salvy výstřelů rekonstrukcí dobových udá-
lostí. Jsou postaveny sochy významných
velikánů. Oslavované události znovu za-
padnou prachem zapomnění.

Je na to rozstřílené okno krypty pravo-
slavného chrámu nelze zapomenout. Pohled
na ně stále zavazuje...

Vstal z mrtvých Kristus!

vaše redakce

Beseda pravoslavné mládeže

Program pouť:

**svatý Jan pod Skalou,
sobota 11. 6. 2005**

sv. liturgie od 11.00 hod.

Odjezd:

vlakem – Praha, Hlavní nádraží 8.55
hod., směr Beroun, příjezd do Srbska
v 9.40 hod.

na kolech – Bílá hora, Na Otočce, Smyč-
ka 22, 7.30 hod.

Jindřichovice,

úterý 28. 6. 2005 (Vidovdan)

sv. liturgie od 10.15 hod.

Odjezd:

autobusem – Praha, nádraží Florenc
6.45 hod., nástupiště 22, příjezd do Jin-
dřichovic v 10 hod.

Foto na titulu:

Zeď chrámu sv. Cyrila a Metoděje je dodnes poznamenána bitvou Davida a Goliáše.

POSELSTVÍ

Posvátného synodu Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku k 60. výročí konce II. světové války

Důstojní otcové, milé sestry a milí bratři, v pokorné snaze o následování našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista a ve snaze o uskutečnění slov apoštola národů sv. Pavla, abychom „usilovali o to, co slouží pokoji a společnému růstu“ (Řím. 14, 19), si v těchto dnech spolu se všemi mírumilovnými lidmi světa připomínáme 60. výročí konce II. světové války.

V souvislosti s koncem II. světové války vzpomínáme s vděčností a modlitbou na ty, kdo v boji za lidskou svobodu a důstojnost položili svoje životy. II. světová válka začala rozbitím 1. Československé republiky, po kterém následovalo obsazení mnoha dalších zemí a porobení mnoha národů světa fašisty.

Učení fašismu spočívalo v představě o nadřazenosti některých národů a ras nad ostatními lidmi. V dnešní době ani v žádné příští bychom neměli zapomínat, že na počátku velkého utrpení miliónů lidí stálo jenom několik zločinných vůdců, kteří však především díky lhostejnosti, nepozornosti i nedostatku statečnosti ze strany svých současníků postupně uvrhli celý svět do válečných plamenů a způsobili tím nesmírné krveprolití a utrpení.

Vzpomeňme také na mučednickou oběť sv. Gorazda, biskupa českého a moravsko-slezského, a jeho druhů i odvahy a statečnosti všech pravoslavných věřících, duchovních a biskupů, kteří se v době války stali oběťmi zla, anebo padli v hrdinném boji za svobodu a důstojnost člověka, který byl stvořen ne proto, aby ničil a zabíjel, ale proto, aby miloval Boha a své bližní.

Modleme se v těchto dnech za všechny nevinné oběti, a zejména za ty, kteří se stali terčem fašistického útlaku z důvodů své víry, rasy a přesvědčení. Následujeme výzvy našeho Pána a pokusme se také odpustit v srdci všem, kteří se v té době nechali svést

duchem temnoty a podlehli mu, avšak pak činili pokání.

Protože „Bůh není Bohem zmatku, nýbrž Bohem pokoje“ (1. Kor. 14, 33), obracíme se s tímto prohlášením na všechny politiky a na všechny lidi dobré vůle s výzvou, aby se v rámci svých možností zasazovali o mírové soužití a spolupráci mezi lidmi, národy, zeměmi a kulturami. Jenom tímto způsobem budeme všichni následovat hlas našeho Pána a Spasitele, který praví, že „Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími“ (Mt. 5, 9).

Velmi nás znepokojuje, že dodnes jsou stále vedeny nové a nové války a že množství lidské práce a nesmírné prostředky, které by měly sloužit potřebným, jsou plýtvány na vojenské účely.

Obzvláště nás znepokojují zprávy o terorismu a o střetu civilizací, které zasévají do srdcí mnoha našich bližních smutek a beznaději. Jako věřící musíme sobě navzájem i všem ostatním lidem v této době více než kdy jindy připomínat slova našeho Pána a Spasitele: „Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám“ (Jn. 14, 27). A také slova sv. apoštola Pavla: „Ať je vám vzdána všechna tvrdost, zloba, hněv, křik, utrhaní a s tím i každá špatnost; buďte k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám. Jako milované děti následujte Božího příkladu“ (Ef. 4, 31 – 5, 1).

Jsme zároveň hluboce přesvědčeni, že pouze v Božím míru zakotvená a Boží mír žijící civilizace bude tou civilizací, která bude moci současnému světu nabídnout perspektivu trvalého míru.

Ve světle tragických událostí z doby před šedesáti lety se obracíme na všechny pravoslavné křesťany v České a Slovenské republice, ostatní křesťany a všechny lidi dobré vůle

s výzvou, aby nepodléhali lhostejnosti, neutíkali od života a neztráceli naději.

Účast na Božím životě, na životě lidského společenství i na životě světa totiž dělá člověka opravdu lidským. Lidé dnes mají možnost poznávat základní zákony stvořeného světa a respektovat je a poznávat také jejich širší a hlubší souvislosti. Mají také možnost sladit své činy s Božími zákony tak, aby pronikání do tajů stvoření přinášelo jen dobré výsledky. Jsme zároveň přesvědčeni, že Bůh tvoří a určuje svět svým Slovem a my si nemůžeme osobovat právo stanovit hra-

nice rozvoje a vývoje světa bez ohledu na Bohem daný řád.

Pravoslavná církev vede své věrné ke vzájemné spolupráci a zodpovědnosti. Učí nás cestě duchovního i mravního zdokonalování, abychom dosáhli vysokého stupně poznání smyslu života. To si vyžaduje mír mezi lidmi a také aktivní spolupráci lidí navzájem, znásobování duchovních sil a také pozornosti ke všemu, čím můžeme sloužit svým bližním.

S arcipastýřským požehnáním a přáním pokoje a lásky

+ *Nikolaj,*
arcibiskup prešovský,
metropolita českých zemí a Slovenska

+ *Kryštof,*
arcibiskup pražský a českých zemí

+ *Ján,*
biskup michalovský

+ *Simeon,*
biskup olomoucko-brněnský

ZÁZRAK BLAHODATNÉHO OHNĚ

Svátek Vzkříšení Kristova, před kterým rok co rok dochází k popisované události, je pro křesťany největším svátkem, symbolem vítězství Spasitele nad hříchem a smrtí, počátkem nového, vykoupeného a naším Pánem Ježíšem Kristem posvěceného světa. Zázrak



Jeruzalém z hory Olivetské

blahodatného nebeského Ohně se děje každoročně před pravoslavnou Paschou v jeruzalémském chrámu Vzkříšení, jehož kopule se rozprostírá nad Golgotou i nad Hrobem Páně, tedy nad místy, kde byl Spasitel ukřižován, pohřben a kde vstal z mrtvých. Tato největší křesťanská svatyně byla zbudována ve IV.století svatým císařem Konstantinem a jeho matkou, svatou císařovnou Hele-

nou. Mnohá svědectví o zázraku pocházejí z pera sv. Řehoře Nisského a historika Eusebia (IV. stol.), sv. Jana Damašského (VIII. stol.), od nepřátelských křižáků a v průběhu staletí i od mnohých poutníků. Vzpomeňme svědectví latinského monacha Bernarda (r.

865), který píše: „Na svatou Sobotu, která předchází Pasše, se bohoslužba začíná brzy ráno a po jejím ukončení se zpívá „Hospodi pomiluj“ tak dlouho, dokud se s příchodem Anděla v lampádách nad Hrobem nezapálí oheň.“

S požehnáním Jeho Vysokopřeosvícenosti arcibiskupa Kryštofa a díky pozvání organizátorů pouti, moskevského Fondu sv. apoštola Andre-

je, se této neobyčejné události mohl letos zúčastnit i zástupce naší místní Církve. Rád bych se s vámi nyní podělil o to, jak k sestoupení blahodatného Ohně dochází v naše dny.

Kolem poledne na Velkou sobotu vyšel z nádvoří Jeruzalémského patriarchátu průvod v čele s pravoslavným jeruzalémským patriarchou Irinejem. Před nosisí korouhvi a za hlasitého skandování do chrámu vešla větší skupina mladých pravoslavných Arabů, z nichž někteří seděli svým bratřím na ramenou a snažili se pomocí bubnování, tleskání a volání: „Svatý oheň!“ posílit naději zástupu poutníků. Celé procesí prošlo chrámem a třikrát obešlo Hrob Páně, poté se zastavilo před vchodem do něj. Všechny lampády a svíce v chrámu byly pozhasínány, poutníci z celého světa sledují patriarchu, který svléká liturgické oblečení, je prohledáván policií, jestli u sebe nemá něco, čím by mohl svíce zapálit, podobně je prohledán i samotný Hrob, a v pouhém spodním sticharu se zhasnutými svícemi v rukou vchází patriarcha do Hrobu, aby v něm na kolenou vyzval Hospodina a prosil o seslání svatého nebeského Ohně.

Po krátké době jsem pozoroval, že se na chrámových stěnách začínají objevovat namodralé záblesky. K velké radosti poutníků bylo záblesky vidět stále častěji, asi po dvaceti minutách čekání jich bylo už tolik, že ozařovaly celé chrámové stěny. V tu chvíli se otevřely dveře Hrobu a v nich stanul s hořícími svazky velkých svící patriarcha, žehnaje Ohněm všechny jásající věřící, kteří si od něj zapalovali své svíce.

Tu náhle všichni obrazení pozornost na opačnou stranu chrámu, kde Boží Oheň také sestoupil. Šířil se tedy v zástupu lidí po chrámu z obou jeho konců. Během několika minut držel každý poutník ve své ruce svíce s hořícím blahodatným Ohněm, celý chrám tímto Ohněm a od radosti věřících zářil.



Blahodatný oheň

oslavují tento neobyčejný svátek.

Podle svědectví patriarchů se na mramorové desce Hrobu během modlitby objevuje „namodralá ohnivá rosa“, od které se zapálí připravená vata a od ní už patriarcha zažehne své a lampády. Každý člověk blahodat svatého Ohně vnímá podle svého, někteří vidí z kopule nebo od Golgoty tekoucí proud namodralé záře, jiní oblak, další, jako i já s věřícími, kteří stáli v mé blízkosti, namodralé záblesky, které se odrážely od chrámových stěn a vše osvětlovaly. Jindy se pod chrámovou kopulí vlní jako by severní záře.

Svatý Oheň sestupuje do chrámu Hrobu Páně na Velkou sobotu, pouze bezprostředně před pravoslavnou Paschou, sestupuje jedině po modlitbě pravoslavného patriarchy. Jinoslavní (např. římská katolíci) se snažili na svých bohoslužbách získat tento blahodatný Oheň, avšak bezúspěšně; jsou tedy o tento prožitek a svátek ochuzeni.

V souvislosti s tím stojí za to připomenout si alespoň dvě historické události. Roku 1099 byl Jeruzalém obsazen křižáky, na patriarchálské katedře zasedli latinští biskupové, kteří bránili pravoslavným účastnit se bohoslužeb u Hrobu. V následujícím roce blahodatný Oheň nesestoupil; až když byli do chrámu vpuštěni východní křesťané, obnovil se zázrak svatého Ohně. Monofyzitští Arméni roku 1579 podplátili sultána Murata, pod jehož správou tehdy Jeruzalém spadal, a byli puštěni do Hrobu místo pravoslavných, kteří do chrámu



Hrob Páně

nemohli vstoupit. Monofyzité se modlili a prosili o seslání nebeského Ohně dlouho a neúspěšně. V té době se pravoslavný patriarcha modlil se svými věřícími na ulici před zavřenými chrámovými dveřmi. A najednou jako by blesk udeřil do mramo-

rového sloupu vedle chrámového vchodu; sloup praskl a z pukliny vyšlehl ohnivý jazyk, který zapálil svíce pravoslavných. Bohu našemu sláva nyní i vždycky až na věky věkův. Amen.

ig. Joakim

POSTOJ K JINOSLAVNÝM

Stále je aktuální otázka, jaký postoj má mít pravoslavný křesťan ke křesťanům nepravoslavným a spleti v dnešní době vyznávaných náboženství. Hlavně mladší pravoslavní těžko hledají svatootecký přístup k jinoslavným a k vedeným všepravoslavným dialogům s nimi. Svätý Nektarios, světec 20. století, moudrý teolog a divotvůrce se těmito otázkami zabýval a snažil se na ně odpovídat podle učení svatých otců. Avšak nečinil tak, aby vytvořil konkrétní myšlenkový systém řešení těchto otázek. Za života svätého Nektaria nebylo totiž ekumenického hnutí a s ním spojené problematiky velkých nadějí a slepých uliček. Ve svém významném díle Ποικιλτικη (Pastýřství) se zamýšlí nad podobou našeho vztahu k jinoslavným a ve svých závěrech se opírá přímo o Písmo sväté Nového zákona.

Svätý Nektarios napsal: „Dogmatické rozdíly nejsou překážkou projevu lásky. ... Lásky je tak široká, že může obejmout i ‚nedogmatické‘. Dogma nezničí lásku, neboť je trpělivá, všechno snáší. (1.Kor.13, 4-7) Dogma nemůže lásku zahladit ani jinak odstranit... Poškozená víra jinoslavných nemůže zničit projevy lásky k nim“.

Pro mnohé může tento postoj sv. Nektaria znamenat, že mají jinoslavné milovat a modlit se za ně, ale dále s nimi nemít žádné další obecnství. Světec však s tím nesouhlasí. Podle něj se nestačí za jinoslavné jen modlit: „Kdo si myslí, že lásku může cele projevit modlitbou, je pomýlený.“ Své tvrzení opírá o sv. Pavla, který se za Izraelity nejen modlil, ale udělal pro ně všechno možné, aby je přivedl ke spasení. Kdo odmítá mít kontakty s jinoslavnými, heretiky a schis-

matiky, je pomýlený a má „horlivost bez poznání.“ Řecký teolog a uznávaný hierarcha vladyka Meletios shrnul pohled svätého Nektaria na jinoslavné do následujících tezí:

1. Otázky víry nikdy nemohou narušit cit lásky.
2. Ti, kteří nechťejí mít kontakty s druhými, jsou učitelé nenávisti a učedníci zla.
3. Ze stejného pramene nevytéká sladká i hořká voda.
4. Ze stejného srdce nemůže vycházet cit lásky a nenávisti.
5. Kdo má lásku a věří lásce, nemůže nemilovat jinoslavné a heretiky. Nemůže je nenávidět, neboť „lásky ven vyhání nenávisť“.

Podle svätého Nektaria má mít společenství lásky s jinoslavnými a schizmatiky v první řadě každý biskup. Cestou přímého dialogu je může přivést zpět k „poznání pravdy“. Ve svém spisu „Γνωθι σεαυτον“ (Poznej sám sebe) hovoří podrobně o dvojí horlivosti; horlivost s poznáním a horlivost bez poznání.

Horlivec s poznáním nemůže nikdy zraňovat pravoslavné vědomí. V pravdě se poroučí do vůle Boží a zachovává jeho přikázání i otcovské tradice. Pracuje neúnavně na předávání Božího slova, upevnění víry, pro úspěchy díla Církve, kázání a znovu-



Sv. Nektarij

nastolení Božího království na zemi. Vede a inspiruje jej k tomu láska k Bohu a bližnímu. Proto vše činí s láskou a sebezapřením. Podle svých možností nikdy nezpůsobuje svému bližnímu bolest. Srdce horlivce s poznáním překypuje právě vroucí láskou k Bohu a svému bližnímu, čistotou, upřímností a laskavým chováním.

Naopak horlivec bez poznání bloudí jak svými myšlenkami, tak i činy. Nemyslí dobře, ani nic dobrého nedělá. Sám sebe považuje za vyvoleného strážce tradic svatých otců. Všechny, kteří s ním nesouhlasí, pokládá za zrádce pravoslavné víry. Odsuzuje je všechny, že nejsou dostatečně pravoslavní. Prosí Hospodina, aby seslal oheň na všechny a sežehl všechny, kteří nemají stejný názor. Horlivce bez poznání charakterizuje nenávisť k jinoslavným a zloba. Protiví se duchu Božích přikázání, nemá žádnou pokoru a usilovně se snaží mít ve všem poslední slovo. Je pyšný a miluje rozbroje.

Svatý Nektarios, člověk pokorný a plný lásky, velmi jasně odmítal horlivost bez poznání. Máme k ní všichni blízko. „Místo dobra tak konáme zlo“, říká světec. „Měli bychom se často zamýšlet sami nad sebou.“

Důkazem dobré vůle k dialogu s jinoslavnými jsou světcovy dopisy adresované římským katolíkem, starokatolíkem a anglikánům. Mnoho let si z Athén i Eginy dopisoval s římským klášteřem zvaným „Kriptoferris“. Bylo to v době, kdy se na počátku 20. století konstantinopolský patriarcha Ioakim III. dotazoval patriarchů a představitelů autokefálních pravoslavných církví, jakým způsobem by bylo možné přiblížit pravoslaví křesťanskému Západu. Svátý Nektarios v dopisech Meletiovi, jednomu z bratří zmíněného římského klášteře, vítal tuto snahu vedoucí ke sblížení křesťanských církví. Římskokatolickou církev nazýval sestrou církví a její věřící bratry. K jinoslavným cítil upřímnou lásku a přál si s nimi hovořit a hledat cesty ke sjednocení.

Přesto však zůstal při rozboru příčin rozdělení křesťanů a důsledků jejich překonání chladným realistou. Ve své studii „Περί των

αίτιων του σχίσματος“ (O příčinách schizmatu) píše, že překonání rozdílu mezi římskokatolickým křesťanským Západem a pravoslavným Východem vede k popření základních tezí, jež ji charakterizují. Když zruší prvenství a neomylnost papeže a vypustí z vyznání víry „filioque“ (že Duch svatý vychází i ze Syna), zruší dogmata, na nichž je založena římskokatolická církev. To se zdá být jen těžko možné. Stejně tak je pro nás nemožné, abychom přijali prvenství (hlavenství) a neomylnost papeže a tak popřeli pilíře Církve, jež spočívají na „sborovosti - sabornosti“ (konciliaritě), jinak řečeno synodálním principu církevního rozhodování. Svátý Nektarios končí své úvahy jasným konstatováním skutečností, jestliže „zůstanou příčiny rozdílu mezi církvemi....“, bude veškerá snaha o sjednocení marná.“

Tato slova platí nejen pro dialog pravoslavných s římskými katolíky, ale i v dialogu s orientálními církvemi v otázce přijetí či nepřijetí usnesení IV. všeckřesťanského sněmu r. 451. Podobně můžeme vypovídat o dalších teologických rozhovorech na půdě domácí světové ekumény a mimo ni.

Ve světle těchto úvah je však jakýkoliv dialog s jinoslavnými „předurčen“ k neúspěchu. Jaký smysl potom mají rozhovory a další sblížení pravoslavných s ostatními křesťany?

Svatý Nektarios na to odpovídá slovy svěťce a opravdového misionáře: „I když se zdá sjednocení křesťanů těžko dosažitelné a úsilí o něj marné, je přesto možné. Podobně začínáme dílo vnitřní i vnější misie. Nikdy nemáme jistotu, že přinese nějaký výsledek.“

Smysl dialogu spočívá v úsilí ukázat jinoslavným, v čem se mýlí a vést člověka ke spáse. Je to cílem pastýřského bohosloví. Svátý Nektarios byl dobrý pastýř. Pracoval pro spásu člověka, jiný zájem neměl. Sám ukázal, že je především dobrotou bez hranic. Proto pokládal za svoji povinnost hovořit s jinoslavnými a vést je ke spáse. Byl to správný přístup. Je zářným „typosem“ pravoslaví a pravoslavného učení.

arcibiskup Kryštof

O HŘÍŠÍCH

Duchovní klam (prelest)

Všechny výše jmenované hříchy mají ve svém základu nedostatek víry, náboženskosti, církevnosti. Tento hřích však spočívá v klamném pocitu přemíry osobních duchovních darů. Je rozšířen zvláště mezi monachy, mezi lidmi duchovně rozvinutými, se zvýšenou duchovní citlivostí, kteří žijí asketickým životem. Člověk ve stavu prelesti se považuje za natolik hodného, že dosáhl zvláštních plodů duchovní dokonalosti. Potvrzují mu to všemožná „znamení“, jako jsou vidění ve snu, hlasy i skutečná zjevení. Člověk mysticky nadaný, ale bez církevní kultury, theologického vzdělání a především dobrého, přísného duchovníka a v prostředí, kde lehkověrně přijímají jeho výklady jako zjevení si v sobě brzy vypěstuje pyšnou, lživou a lichotivou představu o svém duchovním stavu. Na počátku je obvykle tajemný sen plný chaosu, který je považován za mystické zjevení či prorocství. V dalším stadiu se již zjevně objevují zářící vidění, ve kterých rozpoznává anděla, některého světce nebo dokonce Bohorodici a samotného Spasitele. Ti mu pak oznamují neuvěřitelná zjevení, často nesmyslná.

Podle učení svatých otců nemáme věnovat pozornost viděním ve snu, tím spíše je reprodukovat. Také nesmíme důvěřovat různým viděním a znamením a vždy rychle vyznat každé takové vidění duchovnímu otci. Pozorně zkoumej srdce, zda v něm nevznikl pocit pýchy, založený na myšlence tvé zvláštní vyvolenosti a duchovnosti. Je třeba se bát této rány na duši, která je počátkem prelesti.

Pýcha a samolibost

Jsou to hluboké, smrtelné a velmi rozšířené nemoci. Jsou počátkem všeho zla v člověku. Pýcha je matkou všech vášní a hříchů. Nic tak neoddaluje člověka od Boha jako pýcha. V řadě s ní stojí i jí podobné nemoci: samolibost, namyšlenost, egoismus, li-

Archimandrita Lazar (Abašidze)
coměrnost... Pýcha není vždy zjevná. Její přítomnost však rozpoznáme v mnohém jednání. Člověk ji v sobě může lehce objevit, ne vždy však ji v sobě může popsat slovem a změřit její hloubku.

Zato samolibost, nejbližší přísluhovač pýchy, bývá vždy viditelná. Je to velmi záporná vášeň. Jako zloděj nebo neodbytný celník se snaží zproplatnit každou ctnost, každý lidský čin k užítku pýchy, ke slávě samolibého „já“. Ať již člověk koná dobré či zlé, krásné či ošklivé dílo, samolibost vždy pátrá, nemůže-li z něho vytěžit něco vychloubačného, co nasycuje nemocnou sebestlásku. A naopak, před tím, než člověk něco vykoná, vždy v sobě posuzuje, má-li cenu to dělat a proč. A zde samolibost a marnivost svými zhoubnými návrhy převrací dobré přání a mění bohubilé motivy na licoměrné, kvůli proslavení své osobnosti. Člověk začne konat dobré dílo kvůli Pánu a samolibost zašeptá: „Jen do toho, je to opravdu velmi dobré dílo, i o tobě budou potom dobře mluvit...“. A člověk se nadchne, objeví se mimořádná energie a nepovšimne si, že pojal zlý úmysl a pracuje již jen pro svou slávu a ne pro slávu Boží. Proto Spasitel tak často učil o této vášni – nemodlit se na odiv lidem, milodar dávat tajně a každé dílo konat před Bohem, ne před lidmi. Působnost nástrah této vášně je tak rozmanitá, že je nemožné je všechny uhlédnout. A tak - jak píše svatý otcové - sotva se zbavíš jedné příčiny k samolibosti, ona si najde jinou v opačném jednání. Jako slupky u cibule - sloupneme jednu a pod ní je druhá, stejná jako ta první. Tato vášeň je dotěrná a těžce vyléčitelná. Je třeba s ní urputně zápolit, protože ničí veškerou lidskou práci. Často je život křesťana vnějšně příkladný a horlivý, ale uvnitř zcela rozžrán tímto červem. Je založen na nesprávném základě (na písku) a velkolepá stavba může spadnout při lehkém vánku.

Povšimni si, bratře: v naší době se tato vášeň velmi rozšířila mezi křesťany v po-

době falešné úcty, falešné horlivosti, snahy líbit se lidem, v podobě pochlebování a pokrytectví. Proto pozorně prohlížej své srdce a odhaluj hříchy tohoto druhu při zpovědi. Abys nevyměnil slávu Boží za slávu lidskou.

Snaha líbit se lidem

Je to vášeň, která nepozorovatelně odvádí od pravého sloužení Bohu. Od Pána je nám přikázáno milovat bližního jako sebe samého. Je však také možné milovat bližního a usilovně mu sloužit, ale ne kvůli Bohu. Podstata tkví v tom, co je základem této lásky. Jak je možné odlišit jednu lásku od druhé? Láska křesťanská se obvykle nerozděluje v srdci najednou. Když člověk začne žít křesťanský, všechny jeho smysly potřebují přinucení, zápas, dlouhé léčení, dokud se nenaučí podřizovat se alespoň několika křesťanským zákonům. Zpočátku je velmi těžké obětovat každou částičku svého „já“ pro bližního. Častým připomínáním si evangelních přikázání, strachem z hrozného trestu, vědomím odpovědnosti za své hříchy atd. je třeba se nutit třeba jen k vnějšmu plnění přikázání o lásce k bližnímu. Dokud se dlouhou zkušeností zápasu srdce neobměkčí a nezačne milovat samo (samo-

zřejmě z blahodati Boží, získané úsilím a sebezapřením). Zde je vždy na prvním místě Pán, jeho příklad obětavé lásky k lidskému rodu. Projevy takové lásky jsou vždy pro duši užitečné a plodné.

Láska, která se chce zalíbit lidem, má ve svém základě vždy nějakou vášeň: buď je to tělesná přitažlivost nebo přibuzenství, sympatie či úcta k člověku kvůli jeho postavení. Snaha zavděčit se člověku proto, že ho v daný moment vyceňujeme srovnáváním s ostatními a chceme, aby měl o nás dobré mínění. Tyto záměry bývají těžko rozeznatelné, ale vytvářejí vnitřní popud k přání posloužit člověku, uspokojit ho, udělat mu čímkoli radost. Jestliže se v takovém případě objeví překážka ze strany křesťanských přikázání, pak se lehce poruší. Pro „lásku“ se často vážně přestupují ustanovení Církve a způsobuje se urážka samotného Pána. Při snaze zalíbit se lidem stavíme bližního před Boha a sloužíme mu pro svůj vlastní užitek. Opíráme se o nečistou lidskou dobrotu a často zapomínáme v tu chvíli na Boha. A nejhorší je, že si v tu dobu myslíme a druhým dáváme pocítit, že to děláme podle přikázání, podle svého křesťanského milosrdenství.

překlad o. Patrik

KONFERENCE O GLOBALIZACI V ČELÁKOVICÍCH

„Globalizovaná ekonomika narušuje mezilidské vztahy a přináší velká rizika pro jednotlivce, rodiny i životní prostředí a pro život příštích generací“. To bylo patrně hlavní poselství konference, která se konala ve dnech 2. – 6. března v Čelákovicích pod názvem „Jak čelit globalizaci – vize, alternativy, strategie“. Konference byla pořádána Křesťanskou sítí pro práci a ekonomiku, Ekumenickou akademií Praha a Konferencí evropských církví, jejichž práce se účastní také pravoslavní. Setkání se zúčastnilo 55 delegátů z většiny evropských zemí, kteří zastupovali protestantské a pravoslavné církve, různé křesťanské organizace a iniciativy a také univerzity

a výzkumná pracoviště od Velké Británie až po Rusko a od Finska až po Itálii.

Účastníci konference se soustředili na hledání nadějných alternativ, které by dokázaly čelit neblahým trendům v současné globální ekonomice. V rámci konference účastníci pracovali v pěti pracovních skupinách, ve kterých se dopodrobna zabývali jak analýzou současného vývoje globální ekonomiky, tak především přípravou doporučení pro církve, které by mohly pomoci negativní jevy spojené s ekonomickou globalizací překonat. Pracovní skupiny se v rámci semináře soustředily na pět témat, kterými byly:

- 1) jídlo, zemědělství a život ve venkovských oblastech
- 2) práce, příjmy a čas
- 3) sociální a ekonomická práva
- 4) světové i místní trhy a globální alternativy
- 5) mezinárodní korporace a demokracie v ekonomice

Ve všeobecnosti bylo účastníky konstatováno, že ekonomická, avšak také kulturní globalizace, která s ní kráčí ruku v ruce, má tendenci unifikovat více a více aspektů života milionů lidí na zeměkouli. To je doprovázeno vytvářením falešných potřeb a přání, která mají zvětšit zisky nadnárodních korporací a obchodních řetězců a neuspokojit skutečné potřeby lidí. Takto globální ekonomikou určovaný život nejen že lidem nakonec neuspokojuje, ale je z hlediska omezených přírodních zdrojů a s ohledem na příští generace neudržitelný.

Účastníci konference doporučili církvím a církevním institucím, aby se ve větší míře zabývaly tím, jaké jsou konečné dopady globálního marketingu a komercializace na život lidí, jednotlivců i rodin, a na sociální vztahy mezi lidmi a také, aby se vážně zabývaly dopady globální ekonomiky na životní prostředí.

Ve svých doporučeních církvím účastní-

ci konference opakovaně zdůraznili potřebu vzájemnosti, solidarity a duchovnosti jako alternativ, které mohou lidem pomoci překonávat krize, do kterých je dostává neosobní fungování globálních tržních mechanismů. V komuniké z konference se praví, že: „Křesťanská víra a tradice jsou výzvou pro křesťany, aby se postavili proti chudobě a proti ničení lidské důstojnosti, které na mnoha místech doprovází současný proces ekonomické globalizace“. Účastníci konference se zabývali také chápáním ekonomiky z pohledu Bible a církevní tradice a konstatovali, že ekonomický život, který odmítá respektovat jakákoliv morální stanoviska, není z dlouhodobého hlediska ani realistický a ani udržitelný.

V závěrečném dokumentu bylo konstatováno, že „Církev a křesťané jsou povoláni k tomu, aby se snažili vytvářet a žít alternativy ke globalizaci na místní a regionální úrovni a aby se zároveň snažili o těchto složitých otázkách současného světa více mluvit s politiky a představiteli ekonomického života“.

Konference se kromě většiny zástupců protestantských církví zúčastnili pravoslavní delegáti z Ruska, Ukrajiny, Bulharska, Litvy, Rumunska a České republiky.

Roman Juriga

ARCHIMANDRITA ANDREJ (KOLOMACKÝ)

(1896 – 1980)

Jer. Antonij Drda

Dokončení

Otec Andrej se tak dva týdny před Paschou stává farním knězem v České Lípě. Farnost již však předtím zvolila svým správcem jiného kněze, navíc nemá chrám, jen prázdnou místnost, nemá ubytování pro kněze, ale za to je plná pomluv o údajném spojení otce Andreje s NKVD. Otec Andrej na to odpovídá po svém: během oněch dvou týdnů postaví ikonostas, napíše pět ikon, vymaluje domovní kapli a odslouží všechny paschátní bohoslužby. Celkem 5

let prožil otec po domech věřících, sám bez domova, hledal pro farnost chrám a jiné jezdil upravovat. Šlo především o bývalé římsko-katolické, starokatolické a evangelické kostely, které zůstaly prázdné po odsunu německého obyvatelstva po II.světové válce a které byly poskytnuty pravoslavné církvi pro potřeby repatriovaných volyňských Čechů. Po celých Čechách jich převážně v 50. a 60. letech adaptoval 40.

Teprve v roce 1957 se podařilo najít pro farnost stálý chrám. (Již dříve upravil pro



S archim. Innokentijem v Praze na Olšanech, zač. 50. let. V pozadí metr. Jelevferij.

farnost velký starokatolický kostel v Krásné Lípě, to bylo v roce 1953, ale bojůvky fanatické komсомolské mládeže tak chrám devastovaly, že z něj pravoslavní po dvou letech odešli; v roce 1965 byl chrám za nejasných okolností stržen komunisty.) Několik set metrů za městem Rumburk, skryt v březovém lesíku a lipové aleji s křížovou cestou se nacházel devastovaný prázdný poutní římsko-katolický kostelík sv. Jana Předchůdce s malou farou, úžasně romantické, ale tvrdé místo. Po dlouhých jednáních byl tento objekt jen 1 km vzdálený od německé hranice předán pravoslavným. Otec sem přišel jako 61letý. Nebyla zde okna, dveře, podlahy, z chrámu se stal veřejný záchod. Otec postupně s pomocí farníků vše opravil, usadil se zde se svým synem Danielem, který byl již tehdy silně tělesně i duševně nemocný, a našel zde skutečný pokoj. Přestože soužití se synem Danielem bylo pro něj nesmírně obtížné a mládež tu denně vytloukala okna. Otec Andrej vynášel ve velké míse bonbóny pro tyto děti... Odtud také vyjížděl a z posledních sil ještě opravoval chrámy po celém

bývalém Československu. Říkával: „Mým monastýrem je celé Českoslovesko.“ Poslední jeho prací v Čechách byl ikonostas pro chrám v Broumově (1972), na Slovensku to byl ikonostas pro obec Nižná Jadlová v roce 1977 (na Slovensku celkem 13 prací). V roce 1973 mu také bylo poprvé – a naposled – od srpna 1920 dovoleno navštívit vlast, jmenovitě Oděsu a Moskvu, samozřejmě pod bedlivým dozorem KGB.

Čas života otce Andreje se pomalu nachyloval, ale... je vůbec možné tento neuvěřitelný život nějak shrnout? Pamětníci zdůrazňují, že za gloriolou stavitele chrámů se skrýval nesmírně těžký životní příběh. Otec Andrej prošel třemi válkami, ve 24 letech musel opustit vlast, ve 31 letech ovdověl, sám pohřbil vlastní rodinu, vytrpěl mnoho tělesných bolestí (při jednom ze zranění došlo k rozdracení stehenní kosti a na sklonku života chtěli lékaři otci Andreji amputovat nohu), zakusil mnoho trpkého i v církevním životě, pronásledovala jej tajná policie, mimořádně těžkým křížem mu byl jeho syn Daniel. Počet chrámů, které pomohl otec Andrej postavit se blíží 90. Domnívám se, že je to číslo, které nemá ve 20.století obdoby. On byl Božím darem trpící pravoslavné Rusi středoevropským Slovánům. Jako kdyby za každý zničený chrám na Rusi měl postavit mimo Rus nový. Stihl jich postavit téměř tolik jako bylo let jeho života. Jeho vitalita byla nepochopitelná. Dokázal pracovat 16-18 hodin na stavbě, doslova o chlebu a vodě. Jak později vzpomínal jeromonach Alexij (Olexa) z monastýru v Hrubé Vrbce, velmi dbal na odpovídající atmosféru při stavbě chrámu – bylo samozřejmě, že se nekouří, nemluví sprostě, dělníci nejsou polonazi. Vstával kolem půl páté, „oblékal se a již se modlil“, jak vzpomínali pamětníci. Každodenně se modlil celý kruh služeb. Nikdo ho nikdy neviděl v prázdnotě. Když nebyl na stavbě, psal ikony, šil roucha, vyráběl „z ničeho“ liturgické předměty. Přitom byl téměř slepý. Nosem si rozmazával již namalované, jak s lehkou sebeironií říkával. Přitom nepsal jen ikony, namaloval také desítky olejomalb, především krajinky milovaného



V roce 1966.

Podkarpatí. Při stavebních pracích potřeboval vždy někoho, kdo mu podával odložené nářadí. Když tomu tak nebylo, často hodiny hledal po hmatu odložené kladivo, štětec... Mnohokrát spadl. Věřící za ním např. přišli na faru a on ležel zkrvavený v posteli. „To nic není“, usmíval se. Byli tisíce lidí, jimž pomohl. Pracoval do jedné hodiny ranní. Byl neuvěřitelně šikovný, ikonostas rumburského chrámu vyrobil z vyřazeného pohřebního vozu a.. manželských postelí! Tehdy jeden z farníků po mnoha odříkáních koupil pár postelí, tedy ta byla starost! Otec přišel na návštěvu a tu vidí v chodbě složené postele. Zastavil se, prohlíží si nábytek a poté povídá: „Já bych ty postele potřeboval...“. To byla pro farníky rána! Ale co měli dělat? Otcí nešlo odporovat. Ten postele rozřezal a použil pro ikonostas. Nikdo by to při pohledu na něj nepoznal.

Farníci vzpomínají, jak jim coby 75letý pomáhal na stavbách. Byl veselý, optimistický, žádná stopa zahořklosti. Byl geniálním vypravěčem. Dokázal udržet pozornost posluchačů 4–6 hodin. Byl velkým znalcem Dostojevského, byl přesvědčen, že „krása spasí svět“. Když cestoval krajinou, všude viděl chrámy. Spatřil hezké místo v krajině a již maloval skicu chrámu. V jeho mysli byly tisíce chrámů... Nemohl vidět chátrající kostely v pohraničí, ihned v každém viděl pravoslavný chrám. Velmi ctil ct. Serafíma Sarovského a spr. Jana Kronštadtského (dlouho před oficiální kanonisací doplňoval na známou fotografii kronštadtského divotvůrce svatožář a rozdával věřícím). Jako první též ctil ve svatosti a napsal ikonu vladky Goraзда. Byl konservativním, hluboce ruským

člověkem, ale zároveň dokázal velkodušně otevřít srdce lidem stojícím vně, dokázal se velmi dobře vcítit do potřeb české misie. Nesouhlasil s ekumenismem, uvědomoval si jeho povrchnost, političnost a neslučitelnost s „consensus patrum“. Byl výborným znalcem církevní praxe a kanonického práva. V rumburské pozůstalosti se nachází m.j. dopis metropolitovi Jelevferijovi, v němž otec Andrej vybízí k obřadové čistotě a napadá některé liturgické zvyklosti bývalých uniátů, např. užívání bílého vína, zpovídání žen „blízkých kněží“ v oltáři, vytírání diskosu po přijímání palcem a nikoli hubkou, podávání přijímání věřícím nikoli z Beránka, ale podle mylné uniátské mystagogiky i z ostatních částíček, vypouštění slova „pravoslavný“ na velkém vchodu nebo v konci večerní na „Utvrď, Bože...“ a mnoho dalších. Byl ostrůvkem předrevoluční Rusi v Československu, ale zároveň geniálním misionářem. Věděl, že „nezemře-li zrno, nevydá plod“ (J 12.24). Nápis v jeho chrámech jsou vždy dvojazyčné, církevně-slovanské a české. Osobně se znal s mnohými svatými: vladkou Gorazdem, archimandritou Alexijem Kabaljukem, o. Justinem Popovičem, vladkou Dositejem Nišským, svmc. Gavriilem Kostelnykem, znal se



S prot. Michailem Vasněcovem v Praze na Olšanech, zač. 70. let.

také m.j. s vladkou Sergijem (Koroljevem), archimandritou Vitalijem (Maximenkem) a celým bratrstvem ladomírovského monastýru, patriarchou Alexijem I., metropolitou Evlogijem.

Život otce Andreje nebyl bez poklesků. Byl bouřlivákem, neopakovatelnou individualitou. Samozřejmě, problémem zůstává především jeho druhý sňatek, jehož však prý upřímně litoval a který oplakal (navzdory tomu v závěru života postupně uzrál hluboký vztah mezi ním a synem Igorem).

Dalším problémem je uvedení jeho jména na seznamu spolupracovníků StB. Každý, kdo žil v komunistickém Československu ví, co to StB byla. Nemůžeme posoudit, co vlastně otec Andrej podepsal, jaké k tomu měl důvody a hlavně za jakých se to stalo okolností. Vyprávěl kdysi jednomu z kněží pražské eparchie, jak pro něj přijela tajná policie, zavázala mu oči, naložila do auta a dvě hodiny někam vezla. Automobil zastavil v lese, otce vyvlekli, zavedli do lesa, postavili ke stromu a přitiskli pistoli na obličej. Co bylo dál, o. Andrej nevyprávěl. Můžeme soudit, kde měl a neměl být jeho podpis? Co posuzovat můžeme a máme je to, zdali někdy někomu ublížil. Hovořil jsem na toto citlivé téma s mnoha pamětníky a všichni odpovídali shodně: znali jsme otce desítky let, zpovídali jsme se u něho, mluvili jsme spolu na velmi nebezpečná témata a nikdy se nikomu z nás nic nestalo, i když jsme jako volyňští Češi a věřící lidé byli pod přísnějším dohledem StB. A přestože jsem při sbírání vzpomínek potkal i lidi, kteří z různých důvodů neměli archimandritu Andreje rádi, v této věci (spolupráci s StB) otce nikdy neobviňovali.

Můžeme se zaměřit na problémy života otce Andreje, ale kdo z nás má takovou lásku



Pohřeb otce Kolomackého, v pozadí vladyka metr. Dorotej, Rumburk, únor 1980.

k Bohu a k bližním, jakou měl on? Vždyt „komu se hodně odpouští, více miluje“ (L 7.47). (Když se jej ptali, je-li na světě někdo, koho opravdu nenávidí, odpovídal: „Lenina!“). Lidé v Rumburku mu říkali „báťuška car“...). Hříchy byly omyty slzami. Co zůstalo, je téměř stovka pravoslavných chrámů, z nichž nejméně ve dvou třetinách se stále slouží, byly v nich odslouženy tisíce, desetitisíce liturgií, proběhly desítky tisíc zpovědí, byli svěceni noví kněží...

Ty nejúžasnější vzpomínky zatím uchovíme pro připravovanou knihu o otci Andreji Kolomackém. Za všechny příběhy snad jen jeden - otec onemocněl a musel pobýt nějaký čas v nemocnici. Jeho syn Daniel mezitím ubytoval na malé faře jakési lidi, lumpenproletariát. Otcí nic neřekl, v nemocnici jej nenavštěvoval. Když se otec vrátil, našel ve své jediné místnosti, ve své kelii, cizí lidi, kteří zde kouřili, pili a používali věci otce Andreje, postel, přezůvky... Když to věřící viděli, okamžitě chtěli volat bezpečnost, ale otec chytil starostu farnosti za ruku a řekl: „Já jsem pravoslavný kněz, já nemohu odtud nikoho vyhadovat.“ Trvalo několik měsíců, než se věřícím podařilo - samozřejmě bez vědomí otce - nezvané nájemníky dostat pryč.

Archimandrita Andrej Kolomacký zesnul v Pánu 31. ledna/13. února 1980, v den svatých nezištníků Kýra a Jana. Před smrtí se zpovídal a přijal svaté Tajiny z rukou prot. Jiřího Minčiče. Je pohřben na rumburském městském hřbitově. Odešel stavitel chrámů, osvětitel a apoštol západních Slovanů, nezištník všech pravoslavných v někdejší Československu a především člověk, jenž v sobě nesl neuvěřitelně hlubokou a silnou pravoslavnou víru.

DOXOLOGIE K ŘECKÉMU STÁTNÍMU SVÁTKU A 5. VÝROČÍ INTRONIZACE ARCIBISKUPA KRYŠTOFA

Významné dny církve, národů i jednotlivců si společenství křesťanů připomíná doxologiemi. Tak se stalo i v pátek dne 25. března 2005, kdy se sešlo početné shromáždění v katedrálím chrámu svatých Cyrila a Metoděje v Praze na slavosloví u příležitosti svátku Řecké Helénské republiky a zároveň pátého výročí intronizace vладыky Kryštofa arcibiskupem pražským a českých zemí.

Slavnost památného dne Helénů sloužil v řeckém jazyce Vysokopřeosvícený vладыka Kryštof, arcibiskup pražský a českých zemí, za účasti řeckého velvyslance Jeho Excelence pana Vassiliose Ikossipentarchose se členy řecké diplomatické mise v Praze. Dále byli přítomni Jejich Excelence velvyslanci Kypru p. Stavros Ambrosiou, Bulharska p. Martin Tomov, Slovenska p. Ladislav Ballek, Rumunska p. Gheorge Tinca, Srbska a Černé Hory p. Dr. Aleksandar Ilić. Potěšující byla účast i dalších zástupců diplomatických misí Ruské federace, Ukrajiny, Běloruska a jiných.

Výročí intronizace Jeho Vysokopřeosvícenosti vладыky Kryštofa bylo vzpomenuo především modlitebně. Třeba připomenout i řeč vладыky Kryštofa přednesenou v obou jazycích k řeckému státnímu svátku, zaměřenou na historické pozadí, ale i reminiscence k současnosti. Pochopitelně vладыka Kryštof se v pokorném vyznání dotkl i svého působení na arcibiskupském stolci

jakožto představitele Pravoslavné církve v českých zemích.

Doxologie se zúčastnilo mnoho kněžských spolupracovníků vладыky Kryštofa.

Význam této bohoslužby byl umocněn i přítomností zástupce vrcholného orgánu státní moci České republiky 1. místopředsedy Poslanecké sněmovny parlamentu pana JUDr. Jana Kasala i náměstka ministra kultury d.o. Mgr. Ing. Klimenta Petra Koutného.

Všichni přítomní včetně množství věřících srdečně blahopřáli k oběma jubileím a zakončili mnoholetím.

Vладыka Kryštof obdržel i řadu písemných blahopřání. Z nich vyjímáme závěr dopisu Jeho Eminence Miroslava kardinála Vlka, arcibiskupa pražského a primase českého:

„Ujišťuji, že na Vás budu před naším Pánem pamatovat v modlitbě a prosit, aby Vám ze své nesmírné štědrosti daroval pro tuto službu vše, co je pro růst společenství Vaší církve ve víře, naději a lásce potřebné.“

Bohoslužbu provázal pěvecký sbor katedrálím chrámu pod vedením sestry Boženy Berouenské.

Po doxologii následoval malý přípitek a pohoštění v prostorách Památníku smíření pod katedrálím chrámem. Uskutečnila se řada neformálních přátelských setkání a rozhovorů.

ÚMR

NEBE PLAKALO....

V pátek 8. dubna 2005 vладыka arcibiskup Kryštof, v doprovodu kancléře mitr. prot. Václava Míška, sloužil panychidu u kříže, který byl vztyčen v místech, kde za II. světové války byl zřízen koncentrační tábor pro naše romské spoluobčany, tehdy označované jako cikáni. Jednalo se o součást genocidy to-

hoto etnika. Vzpomínkové bohoslužby, kterou organizoval prvý romský kněz v České republice jerej David Dudáš z Rokycan, se dále zúčastnil prot. Mgr. Jan Polanský z Plzně a jerej Mgr. Zoran Drenovac z Kolína.

Význam panychidy pro Romy zdůraznila přítomnost předsedy vrcholové rom-

ské organizace pana Ščuky. Shromáždění s potěšením uvítalo poslance Parlamentu pana Ing. Jaromíra Talíře, bývalého ministra kultury ČR.

Dojemná byla účast romských spoluobčanů, kteří zazpívali několik tklivých romských písní.

Na konci pietního shromáždění odbyvaného v hustém dešti, vladyka arcibiskup Kryštof výstižně navázal připomínkou, že nebe pláče. Jistě plakala i srdce účastníků

nad krutými vzpomínkami na bezpráví a zároveň nad nedůstojným prostředím, kdy smutná krajina se dodnes potýká s problémem zapáchajícího vepřína v místech bývalého koncentračního tábora. Lidské srdce dovede nejen plakat, ale dovede být i tvrdé. Tato tvrdost nechtě je překonávána v lásce zpívaným zakončením panychidy slovy „Věčná paměť“.

ÚMR

POZVÁNÍ NA VÝSTAVU „ETIKA V NAŠEM ŽIVOTĚ“

Poselství zakladatele české etikoterapie MUDr. Ctibora Bezděka.

Při sledování současné podoby mezilidských vztahů a při svém celoživotním zaměření jsem často uvažovala o tom, čím by bylo možno – byť skromně, v rámci daných možností – k této problematice přispět. Na 26. výstavách s tematikou Československých legií, na četných přednáškách a v mnohaleté pedagogické činnosti na různých typech škol /od mateřských, středních, konzervatoří až k vysokým/ jsem sledovala, jak lze mládež – i dospělé – oslovit, jak je důležité z nepřeberného množství poznaných skutečností vybírat to nejpodstatnější a působením vyobrazení, zvukovými ukázkami a živým slovem je „poslat dále“.

Tyto úvahy mne dovedly k myšlence připravit výstavu /na které bych podávala výklad/ „Etika v našem životě“ – jak mi bylo řečeno s touto první tematikou, s podtitulem „Poselství zakladatele české etikoterapie MUDr. Ctibora Bezděka“. Tímto vzácným vědcem jsem se zabývala na svých autorských přednáškách /vždy s výstavkou/ mimo jiné v Pedagogickém muzeu J.A.Komenského, v Národním muzeu, v knihovnách, na školách.

V české zemi jsme měli a máme řadu vynikajících osobností, jejichž život a odevzdané dílo patří k našim chloubám a na něž můžeme být před celým světem hrdí. K těmto světlým zjevům patří zaslouženě

také MUDr. Ctibor Bezděk. Touha po hlubokém a širokém poznání ho vedla k působení v řadě lékařských oborů. Zamysleme se nad jeho životní filozofií, kdy dlouhými léty lékařské praxe došel k myšlence, že dobrými mezilidskými vztahy, dobrým životem můžeme příznivě působit na své zdraví. Je třeba ocenit i příkladný rodinný život, plný hlubokého porozumění. Vzpomeňme jeho životní lásky paní Varvary Dimitrijevy Rudněvové, kterou poznal za svých studií ve Vídni, kam přijela z Curychu rozšířit si své vzdělání v oboru dětského lékařství. Z rodné Rusi a své rodiny si přinesla také poznatky ze setkávání se Lvem Nikolajevičem Tolstým a jeho okruhem. Spolu s Dr. Bezděkem se pak stali prvním manželským lékařským párem u nás. – Jistě i vlivem své ženy se MUDr. Bezděk vydal na cestu pravoslaví....

Z nejvýznamnějších pracovních setkání MUDr. Ctibora Bezděka bychom vybrali rozhovor na zámku v Lánech s prezidentem T.G.Masarykem v červnu 1931 a přijetí na Hradě panem prezidentem Dr. Edvardem Benešem dne 16. května 1947. Dále je třeba si povšimnout dlouholeté spolupráce s Přemyslem Pittrem.

Pro obraz myšlení uvedme dva citáty z díla MUDr. Ctibora Bezděka:

„Tělo a duše tvoří jednotu,

*kteřá je neoddělitelná a je odpovědná
za všechny svoje počiny.
Provede-li nemocný ve své duši obrat
od zlého ve směru dobra,
nastane s velkou pravděpodobností
obrat k lepšímu i v jeho zdravotním stavu.“
„...každé nesobecké dáování
člověka naplňuje klidem
a podivuhodným uspokojením,
kteřého jiným způsobem nelze nabýt.“*

Tématika výstavy: část „A“ je věnována MUDr. Ctiboru Bezděkoví – jeho životní cestě k etikoterapii, její úspěšné experimentální aplikaci v lékařské praxi, i při rozsáhlé organizační, přednáškové, publikační činnosti časopisecké a při vydávání odbor-

ných i populárně zaměřeným knih pro dospělé i mládež;

část „B“ je zaměřena k etice v naší současnosti.

O projekt projevila zájem místopředsedkyně Etického fóra ČR, pí Mgr. Eva Šuvarská pro „Galerii sedmi“, umístěné vedle krypty, kde byli ukrýváni parašutisté po atentátu na říšského protektora Reinharda Heydricha /v podzemí pravoslavného chrámu sv. Cyrila Metoděje, vchod pod schodištěm v ulici Na Zderaze/.

Bude otevřeno od 22. 4. do 12. 5. 2005, kromě pondělí denně od 10⁰⁰ – 12.30 hod. a odpoledně od 13.00–16.30 hodin.

prof. PhDr. Zlata Fořtová

ŽIVOTNÍ JUBILEUM MÁTUŠKY MARTY JACHŇUKOVÉ

Dne 25. dubna 2005 se dožila významného životního jubilea – 80 let – ses. Marta Jachňuková, rozená Bláhová. Narodila se v Heřmanově Městci, okr. Chrudim, kde chodila před válkou do měšťanské školy, později obchodní akademie, a zároveň navštěvovala hudební školu v Pardubicích. V době okupace ČSR byla jako mladé děvče totálně nasazená na nucené práce až do konce války.

V roce 1945 se seznámila s Vladimírem Jachňukem, který jako mladý voják, příslušník 1. Československého armádního sboru v SSSR, byl na doléčení po zranění v bojích u Dukly v místním zámku v Heřmanově Městci. V roce 1946 se uskutečnila svatba a mladí manželé pracovali pro obnovu republiky. Po roce 1948 se na výzvu vlády přestěhovali do Mostu – tehdejší osídlování pohraničí.

V 50. letech se její manžel stává knězem pravoslavné církve a je ustanoven Jeho Blaženstvím metropolitou Jeleverijem



duchovním správcem nově vzniklé Pravoslavné církevní obce v Mostě. Mátuška Marta mu v této situaci velmi pomáhá. Spolu zakládají pěvecký sbor, sbor starších a církevní dokumentaci. Od města Mostu získávají nejprve starou tělocvičnu, kterou upravili na modlitebnu a později veliký chrám Narození přesvaté Bohorodice, který byl v 70. letech zbořen z důvodů likvidace starého města.

Mimo to pečují o pravoslavný chrám sv. Alexandra Něvského, tzv. ruskou kapli, která stála v obci Souš. Tato kaple ve stylu pskovsko-novgorodském byla vybudována válečnými zajatci z doby 1. světové války. Tito zajatci byli důstojníci tehdejšího carského Ruska, Srbska, Francie a všech tehdejších spojenců, kteří bojovali proti Rakousku-Uhersku a Německu. I tato památka však byla odstřelena v 60. letech kvůli těžbě hnědého uhlí. Velmi skromná část z pozůstatku, zvláště bohoslužebné knihy, je dnes v majetku pravoslavné církevní obce v Mostě.

Mátuška Marta, mimo veškerou církevní činnost, byla zaměstnána nejprve jako úřednice na MNV v Mostě a později pracovala plných 32 let v hornictví na dole Ležák jako vážná. Prakticky svým výdělkem táhla celou rodinu, neboť duchovenský plat v té době byl velmi malý.

V roce 1965 se spolu se svým manželem o. Vladimírem přestěhovala do Žatce na uvolněnou farnost, kterou před tím spravoval o. Karel Dušan Surma, jenž se stal novým ředitelem ÚER v Praze. V žatecké církevní obci se mátuška opět plně zapojuje do církevního života. V roce 1974 přebírá funkci dirigentky pěveckého sboru při chrámu sv. Jakuba. Spolu s ostatními věřícími organizuje úpravu a stará se o čistotu kolem pomníku obětem Českého Malína, který postavili zahraniční vojáci v areálu chrámu. Stará se o pravoslavný dorost, vyučuje náboženství a koná vše potřebné k čistotě chrámu.

Dne 15. prosince 1979 zesnul o. Vladimír a farnost na dobu skoro 12 měsíců osiřela. Byla spravována o. Luckým z Chomutova, o. Vyletalem z Ústí nad Labem. Do farnosti žatecké občas dojížděl vladyka metropolita Dorotej a o. Jaroslav Šuvarský. Tato situace byla vyřešena ustanovením o. Vladimíra Jachňuka ml. duchovním správcem osiřelé farnosti, který se zde od 1. 1. 1981 ujímá duchovenské činnosti.

V letech 1992–1996 se mátuška Marta plně zapojuje do činnosti v církevních obcích Podbořany a Kryry. Dojíždí s částí pěveckého sboru na tyto farnosti a liturgickým zpěvem je podporuje. (Vyučuje tamní věřící církevnímu zpěvu.)

V Žatci organizuje spolu se svým synem o. Vladimírem a jeho manželkou mátuškou Marií různé formy humanitární pomoci postiženým krajinám.

V roce 2003 se podrobila velmi náročné operaci kyčelního kloubu. Tuto operaci díky své vitalitě zdárně zvládla a ještě dnes si troufá jezdit po městě i okolí na kole. Navštěvuje pravoslavné věřící na Žatecku. Rozesílá a rozvází různá církevní oznámení, týkající se života církevní obce v Žatci.

Co více k tomu dodat.

Mátuška Marta Jachňuková věrně slouží 55 let pravoslavné církvi. Vždy usměvavá, pracovitá a skromná žena, která svým rozhledem dokáže vždy dobře poradit. Mnozí pravoslavní duchovní, kteří ji znají (někteří však již bohužel nejsou mezi námi), žertem říkají: „Ta žatecká farnost ta se má, ta má dvě mátušky, ta farnost je bohatá.“

K jejímu životnímu jubileu přejeme od srdce mátušce Martě do dalších let štěstí, lásku, chvíle radosti a všechno příjemné a krásné.

Její dlouholeté dílo pro naši pravoslavnou církev ocenila také Eparchiální rada v Praze, která jubilantku vyznamenala Řádem sv. Cyrila a Metoděje. Vyznamenání jí předal osobně Vysokopřeosvícený vladyka arcibiskup Kryštof s ředitelem ÚER metr. prot. ThDr. Jaroslavem Šuvarským, PhD.

Ať Hospodin Bůh požehná této ženě, a my věřící žatecké farnosti se k tomuto přidáváme: „Na mnohá a blahá léta, mátuško Marto!“

věřící církevní obce v Žatci

Rok 2006 – putování po bulharských monastýrech

S požehnání vladyky Kryštofa se v příštím roce 2006 plánuje uskutečnění poutě do Bulharska, kdy během 10–14 dnů navštívíme chrámy, monastýry a další duchovní místa Bulharska a také se vykoupeme v moři. Chtěli bychom zjistit Váš předběžný zájem o toto putování, a proto prosíme případné zájemce, aby se přihlásili na metropolitní radě v Praze u sestry Kostelecké na tel. č. 224 31 50 15.

VLADYKA KRYŠTOF V LANŠKROUNĚ

Stále vzpomínáme na „postní“ návštěvu vладыky Kryštofa. Sloužil v chrámu sv. Cyrila a Metoděje archijerejskou Božskou liturgií s naším duchovním otcem Patrikem. Vладыkova promluva byla, jako po každé, velmi poučná a věříme, že jeho slova padala na úrodnou půdu. Po svaté liturgií daroval chrámu ikonu – rukou neutvořený obraz Spasitele.

Společně s vладыkou jsme shlédli film „Putování po Svaté zemi“, který s sebou přivezl. Všichni jsme se zájmem, mnohdy i slzami v očích, sledovali poutníky. Prožívali jsme s nimi každý krok po zemi, kde žil, byl

ukřižován a vstal z mrtvých náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus.

Asi každý z věřících by si přál být alespoň jedenkrát účasten svaté liturgie v chrámu Narození nebo Božího hrobu. Každý z nás by určitě rád spatřil Jordán a alespoň prst omočil v jeho vodách. Pro ty, kteří to prožili či tam byli dokonce pokřtěni, je to velký duchovní dar a zážitek na celý život.

Vždy se v Lanškrouně na vладыku těšíme. Pokaždé nás potěší slovem, duchovně povzbudí a ještě dlouho po jeho odjezdu v nás zůstává příjemný pocit ze setkání.

Děkujeme za návštěvu, vладыko!

mátuška Magdaléna

JÁKOBOVA SMRT A ZÁVĚŤ

Jákob žil v Egyptě ještě sedmdesát let. Nezdá se, že by jeho rodině v Egyptě cokoliv chybělo, vždyť Josef byl nejvyšším egyptským hodnostářem. Ale Jákob ví, že toto není jejich domov, že se jednou jeho rod vrátí do té krásné země, země zaslíbené kdysi Abrahamovi, země oplývající mlékem a medem. To už každý z jeho synů se rozmnoží v celý kmen a zaslíbenou zemi si po návratu rozdělí. Myslel na to, když mu Josef přivedl své synáčky Manasesa a Efrajima. Rozhodl, že pro službu, kterou Josef rodu prokázal, budou mít Josefovi potomci v zaslíbené zemi ne jeden díl, ale dva díly, pro každého z obou vnuků díl stejně velký, jako dostanou jejich strýcové. A když mu Josef přivedl synáčky až k rukám, aby jim požehnal, staršího Manasesa k dědečkově pravici a mladšího Efrajima k levici, tu dědeček, pronášeje požehnání zkrížil ruce, takže pravou dlaň položil na hlavu Efrajimovu a tím prorocky naznačil, že Efrajimovo potomstvo sehraje v dějinách Izraele významnější úlohu než Manasesovo.

Podobné prorocké náznaky zazněly i v Jákobově předsmrtném loučení a požehnání, když si zavolal všechny své syny. Pro každého pronesl malé proctví.

Při tomto požehnání měl Jákob především určit, kdo bude po něm stařešinou rodu. Měl by jím být nejstarší syn, dobrosrdečný Rúben, ale Jákob soudil, že Rúben se na tuto hodnost nehodí, jako se nehodil Jákobův starší bratr Ezau. Neumí ovládat své vášně. Líbí-li se mu nějaká žena, nedokáže se přemoci a vzdát se jí, i když patří jinému.

Vylučuje z hodnosti stařešiny i další dva své syny, druhorozeného Šimeóna a dalšího Léviho pro úskočnost a krutost, s níž naložili se svými sousedy, když jednomu z nich se zalíbila jejich sestra Dína a donutil ji, aby se s ním milovala, jako by byla jeho manželkou. Tak velice ji ponížil, ale protože se přitom do Díny velmi zamiloval, chtěl si ji dodatečně vzít za ženu a o její ruku přišel žádat celý rod toho hochy. Šimeón a Lévi vyjádřili souhlas, ale s podmínkou, že celý rod ženichův se dá obřezat. Obřízka na dospělém člověku je bolestivá operace, po které následuje vysoká horečka, a toho využili oby pyšní Dínini bratři. Po obřízce zesláblého ženicha a všechny jeho bratry, bratrance, otce i všechny strýce bez milosti povraždili. Jákob byl šokován tímto nelibostným, krutým činem a prohlásil za stařešinu rodu po sobě teprve čtvrtého ze svých synů, Judu.

V požehnání, které nad ním pronáší, ho přirovnává ke lvu a naznačuje, že Judovi potomci budou ve svém lidu mít hodnotu knížecí a že ta jim nebude odňata, dokud nepřijde „ten, který z něho vzejde“. Toho budou poslouchat lidská pokolení. Církev v tomto požehnání vidí proroctví o Ježíši Kristu, který se narodil z královského rodu Davidova, jenž byl z rodu Judova. V požehnání se mluví též o oslátku, které si přiváže k vinné révě, a my si přitom vzpomeneme na oslátku, na kterém Pán Ježíš vjížděl do Jeruzaléma na Květnou neděli.

Požehnání ostatním synům jsou velice stručná, týkají se většinou území, které budou ve svaté zemi obývat. Výjimkou je Dan, který je nazván „hadem na cestě, který uštkne koně“. Někteří svatí otcové vykládají toto proroctví tak, že Danovým potomkem bude Antikrist, odpůrce církve Kristovy, který se objeví těsně před tím, než přijde Pán Ježíš podruhé na tento svět, k soudu, aby soudil živé i mrtvé.

Obsáhlejší je požehnání Josefovi. Je nazván mladým plodonosným štěpem nad pramenem a zsvěcencem mezi bratry, přes Judovo prvenství jako by Jákob usiloval o jakousi rovnováhu mezi ním a svým miláčkem Josefem a žehná Josefovi ke všemu možnému. Jeho luk si zachová pružnost, jeho paže svěžest...

Snad Jákobovi docházejí síly na požehnání nejmladšímu, Benjamínovi. „Benjamín svůj úlovek rve jako vlk, co odvlekl, požívá hned ráno, večer dělí kořist.“ Tato jediná věta, kterou Jákob věnuje svému nejmladšímu, napovídá o pohnutých osudech Benjamínových potomků. Budou skoro vyvražděni v bratrovražedné válce, ale první izraelský král bude pocházet z tohoto kmene.

Když se Jákob se svými syny rozloučil a požehnal jim, přikázal jim: „Až zemřu, pochovejte mne k mým otcům do jeskyně na poli Makpele naproti Mamre v kenaanské zemi. To pole koupil Abraham od Chetejce Efróna, aby měl vlastní hrob. Tam pochovali Abrahama a jeho ženu Sáru, tam pochovali Izáka a jeho ženu Rebeku a tam jsem pochoval Leu, svou ženu“. Jeho synové otcovo přání splnili. Byl vynesena z Egypta ve slavnostním průvodu.

Josef se dožil sto deseti let, viděl ještě své praprapravnyky. Pamatoval na otcovo proroctví, že jejich potomci jednou odejdou z Egypta a vrátí se do své vlasti Kenaanu. Nařídil, aby až zemře, byl nabalzamován, a až budou jeho potomci jednou odcházet z Egypta, vynesli i jeho ostatky. To se po létech stalo.

váš biskup Simeon

POZVÁNÍ NA POUŤ K MISTRU JANU HUSOVI

Církevní obec při chrámu Povýšení sv. Kříže v Táboře Vás zve na obnovenou pouť k mistru Janu Husovi do Tábora a na Kozí Hrádek, která se bude konat ve středu 6. 7. 2005. Program poutě: 10.00 hod – sv. archijerejská liturgie v chrámu Povýšení sv. Kříže na Špitálském náměstí v Táboře, poté přesun MHD do Sezimova Ústí (20 min) a odtud se bude konat (14.00 hod) pouť s modlitebními zastaveními na Kozí Hrádek (zhruba 4km), kde bude odslouženo díkůvzdání. Poté je možno se

ještě zúčastnit vystoupení – připomenutí putování Jana Husa do Kostnice, které se uskuteční rovněž na Kozím Hrádku, popř. zpět do Sezimova Ústí a návrat domů. Přijměte naše srdečné pozvání a přijďte modlitebně provést tento sváteční den. (Pozn. Ranní spoj vlakem z Prahy do Tábora odjíždí v 7.23 z Hlav. nádraží. Návrat možný osobním vlakem ze Sezimova Ústí nebo rychlíkem z Tábora, popř. autobusem. Upřesnění nebo více informací obdržíte na tel. 776 338 956).

ZAHRA NIČNÍ AKTIVITY RUSKÉ PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE MOSKEVSKÉHO PATRIARCHÁTU

Čtvrtá pracovní porada mezi komisí Moskevského patriarchátu a komisí Ruské pravoslavné církve mimo Rusko se uskutečnila v Paříži ve dnech 2. – 4. března. Zasedání bylo doprovázeno společnými modlitbami a vedeno v bratrské atmosféře. Diskuse byla velmi otevřená a obě strany projevily upřímnou snahu o překonání rozdělení. Obě strany se také usnesly, že v brzké době zpřístupní církevní veřejnosti jak dokumenty ze společných zasedání obou komisí již přijaté Posvátným synodem Ruské pravoslavné církve a Synodem Ruské pravoslavné církve mimo Rusko, tak i dokumenty z posledního zasedání po přijetí oběma synody. Diskutovány byly některé další otázky postupu, který by měl vést k dosažení sjednocení. Další zasedání komise je naplánováno na léto 2005.

Dne 22. února ukončil vedoucí zahraničního oddělení Moskevského patriarchátu metropolita Kyrill oficiální návštěvu Německa setkáním s paní Angelou Merkelovou, předsedkyní CDU a předsedkyní frakce CDU/CSU v Bundestagu. Diskuse se soustředila na otázku hodnot v současné demokratické společnosti. Metropolita Kyrill zdůraznil důležitost odpovědné účasti ob-

čanů na politickém a sociálním životě různých zemí. Paní Merkelová mluvila o problému dalšího vývoje, který dnes mají také západní země ve spojitosti s nekontrolovatelným růstem spotřeby a spotřebováním přírodních zdrojů. Metropolita Kyrill v této souvislosti připomněl, že pravosláví staví do popředí duchovní hodnoty pro lidi a celé společnosti. Zde se podle metropolity Kyrilla otevírá možnost velmi důležitého dialogu mezi Pravoslavnou církví a křesťany v Německu. Další schůzky metropolity Kyrilla se soustředily na otázku budoucího statutu Kaliningradu a na otázku vztahu církve a státu. Ve večerních hodinách se uskutečnil otevřený seminář na téma „Křesťanská vize světa a nedotknutelnost lidské důstojnosti“ za účasti významných představitelů Ruské pravoslavné církve, Evangelické církve a Německé biskupské konference. Semináře se účastnily také významné osobnosti politického a veřejného života Německa. V průběhu návštěvy Německa se metropolita Kyrill setkal také s předsedou nadace Konráda Adenaura.

*(převzato ze čtvrtletníku Sůl země,
č. 1, roč. 5)*

